KASB-HUNAR KOLLEJLARIDA TABAQALI YONDASHGAN HOLDA JISMONIY TARBIYA FANINI O‘RGANISHDA UZVIYLIKNI TA’MINLASH MUAMMOLARI

Ziyaev Abdurahmon Abdullaevich
Sport va harakatli o’yinlar o‘yinlar kafedrasi o‘qituvchisi
Email:abdurahmonziaev8@gmail.com
Murotaliyeva Musharraf.
Jismoniy madaniyat fakulteti talabalari

Annotatsiya: Maqolada talabalar uchun muntazam jismoniy mashqlar qilish motivatsiyasini oshirishga yordam beradigan va o'quvchilarning sog'lig'ini yaxshilashga yordam beradigan ilmiy asoslangan jismoniy tarbiya dasturlarini ishlab chiqish zarurligi tasdiqlanadi.

Kalit so‘zlar: jismoniy tarbiya, motivatsiya, jismoniy tarbiya dasturi.

Har bir jamiyatning kelajagi uning ajralmas qismi bo‘lgan ta’lim tizimining qay darajada rivojlanganligi bilan belgilanadi. Bugungi kunda taraqqiyot yo‘lidan borayotgan mamlakatimizning uzluksiz ta’lim tizimini isloh qilish va takomillashtirish, unga ilg‘or pedagogik texnologiyalarni joriy etish va ta’lim samaradorligini oshirish davlat siyosati darajasiga ko‘tarildi.

«Ta’lim to‘g‘risidagi»gi Qonun va «Kadrlar tayyorlash milliy dasturi»ni qabul qilinishi bilan uzluksiz ta’lim tizimining asosi yaratildi. Uzluksiz ta’lim-chuqur, har taraflama asosli ta’lim-tarbiya berish, mutaxassis kadrlar tayyorlashning turli-tuman shakl, usul, vosita, uslub va yo‘nalishlarining mukammal uyg‘unligidan iboratdir. Uning turli komponentlarining o‘rtasidagi o‘zaro aloqadorlik, muayyan usul va uslublarning ta’lim sharoitiga oqilona sharoitiga tatbiq etilishi uzluksiz ta’lim sifatini ta’minlaydi.

Shuningdek, uzluksiz ta’lim tizimi uzviylik va uzluksizlik tamoyiliga asoslangan bo‘lib, ta’lim turlari, bosqichlari o‘rtasidagi aloqadorlikni ta’minlashni nazarda tutadi. Shunday ekan, ta’limda uzviylikni ta’minlash muammosi hech qachon o‘z dolzarbligini yo‘qotmaydi. Ayinqsa, bu muammoning yechimi umumiy o‘rta ta’lim va o‘rta maxsus, kasb-hunar ta’limlari bosqichlarida muhim ahamiyat kasb etadi. Uzluksiz ta’lim tizimida barcha fanlar qatori jismoniy tarbiyadan bilim, ko‘nikma va malakalarning uzluksiz va uzviylik asosida o‘qitilishi katta ta’lim va tarbiyaviy ahamiyatga ega.

Ta’lim tizimida jismoniy tarbiya fanining mazmunini qayta tahlildan o‘tkazish, ta’lim bosqichlarini tubdan isloh qilish va hayot bilan bog‘lash bugungi kuning dolzarb

muammolaridani hisoblanadi. Shu maqsadda, mazkur maqolada bizlar quyidagi ana shu muammo yechimini jismoniy tarbiya fanini oʻqitishdagi uzviylik muammosini qisman boʻlsada hal etish maqsadida, kasb-hunar kollejlarida oʻqitiladigan jismoniy tarbiya fanining barcha boʻlimlarida sport turlariaro, nazariya va amaliyot uzviyligini taʼminlash modelini, uslubiyotini ishlab chiqish hamda ularni pedagogik asoslash zarur deb bilamiz hamda mazkur muammoga alohida eʼtibor qaratdik. Buning asosiy sabablaridan biri shuki, kasb-hunar kollejlarida jismoniy tarbiyani oʻqitishdagi uzviylik borasida chuqur muammolar borligini bevosita tasdiqlaydi. Ulardan biri davlat taʼlim standartlari va namunaviy oʻquv dasturlaridagi uzviylikni bevosita amaliyotga, yaʼni oʻquv jarayoniga tatbiq etish muammosidir. Uni hal etish uchun oʻqitishning metodik tizimini takomillashtirish, xususan yangi shakl, usul va vositalarni yaratish va ulardan foydalanish lozim. Oʻquvchilarning jismoniy tarbiya darslari jarayonidagi jismoniy rivojlanishi va jismoniy tayyorgarlik darajasi oʻziga xos boʻlib, farqli ravishda individual oʻzgarishlarga ega.

Bir xil yoshdagi va bir xil jismoniy rivojlanishga ega boʻlgan oʻquvchi-yoshlarda jismoniy sifatlarning rivojlanishi har xil ekanligi taʼkidlangan. Shu sababli, jismoniy rivojlanishi har xil boʻlgan oʻgʻil va qizlarda jismoniy sifatlarni tarbiyalash, jismoniy rivojlanishini taʼminlash, jismoniy tayyorgarligini oshirish uchun individual dasturlar tuzish, mashqlar majmuasini ishlab chiqish, dars jarayonida har bir gurux uchun tabaqali yondashgan holda oʻrgatishni tashkil qilish jismoniy tarbiya jarayonida dolzarb masalalardan biridir.

Bu masalani hal kilishning asosiy yoʻllaridan biri tabaqalashtirish asosida jismoniy tarbiya jarayonida sport turlarini oʻrgatishda uzviylikni taʼminlash ham izlanishlarning tashkil etilayotganligi alohida eʼtiborga molikdir. Taʼlim jarayonining har bir bosqichida oʻquvchi-talabalarning yosh xususiyatlarini eʼtiborga olib olib, dastur doirasidagi uzviylikni taʼminlash uchun har bir bosqichda ayni bir mavzuni qanday qilib, qaysi talablar asosida oʻqitish lozimligini taʼlim standartlarida keltirilgan bilim, koʻnikma va malakalarning minmal talablaridan kelib chiqqan holda belgilanishi lozim.

Zururiyat tugʻilgan taqdirda, DTSni amaliy tajribalardan kelib chiqqan holda takomillashtirish zarur. Shuning uchun oʻrta maxsus, kasb-hunar taʼlimi muassasalari oʻquvchi-yoshlariga jismoniy tarbiya darslarida tabaqali yondashish muammolarini ilmiy ishlab chikish, ularning jismoniy tayyorgarlik darajasini va jismoniy rivojlanishini yaxshilash bugungi kunning dolzarb masalalaridan biridir.

Oʻqitishga bunday yondashuv oʻrta maxsus, kasb-hunar taʼlimi muassasalari oʻquvchiyoshlarining bilimlardagi boʻshliqlarini toʻldirishga va amalda uzviylikni,

ta’lim jarayoni markaziga o‘quvchi shaxsi qo‘yilgan tabaqalashtirilgan va tom ma’noda shaxsga yo‘naltirilgan ta’limni amalga oshirishga imkon beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI:

1. Ziyayev, Abdurakhmon. "SPORTS TOURISM AS A MODULE OF ELECTIVE COURSES OF PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS SCIENCES IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS." *Namangan davlat universiteti Ilmiy axborotnomasi* 6 (2023): 707-712.
2. Abdullaevich, Ziyaev Abdurakhmon. "Development of General Physical Qualities of Girls Football Players in Higher Education Institution." *European Journal of Economics, Finance and Business Development* 1.9 (2023): 1-6.
3. Abdullayevich, Ziyayev Abduraxmon. "THE EFFECTIVENESS AND METHODS OF DEVELOPING THE TECHNIQUE OF PLAYING YOUNG BASKETBALL PLAYERS THROUGH SPECIAL EXERCISES." *ASIA PACIFIC JOURNAL OF MARKETING & MANAGEMENT REVIEW ISSN: 2319-2836 Impact Factor: 7.603* 11.12 (2022): 123-125.
4. Abdullaevich, Ziyaev Abdurakhmon. "Development of Endurance Qualities of Young Football Players with The Help of Types of Athletics Running." *European Journal of Economics, Finance and Business Development* 1.9 (2023): 7-12.
5. Abdullayevich, Ziyayev Abdurahmon. "Improving the quality of power in young sambo wrestlers in the process of dealing with sambo wrestling." *INTERNATIONAL JOURNAL OF SOCIAL SCIENCE & INTERDISCIPLINARY RESEARCH ISSN: 2277-3630 Impact factor: 7.429* 11.09 (2022): 231-233.
6. Abdullayevich, Ziyayev Abdurakhmon. "Complex supervision of physical and technical-tactical preparation of disabled football players." *ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАТSIОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ* 18.3 (2023): 64-67.
7. Toxirjonovich, Arabboyev Qaxramon, et al. "THE ROLE OF SPORT IN PEOPLE'S HEALTH." *International Journal of Early Childhood Special Education* 14.7 (2022).
8. Nazirjonovich, Khatamov Zafarjon, and Akhmedov Muhammadjon. "DEVELOPMENT OF TECHNICAL AND TACTICAL SKILLS OF HIGHLY QUALIFIED BOXERS BASED ON AN INNOVATION CLUSTER." *Лучшие интеллектуалные исследования* 11.2 (2023): 76-85.

9. Tohirjonovich, Arabboyev Qahramon. "The importance of functional training in the athlete training system." INTERNATIONAL JOURNAL OF SOCIAL SCIENCE & INTERDISCIPLINARY RESEARCH ISSN: 2277-3630 Impact factor: 7.429 11.11 (2022): 261-264.

10. Toxirjonovich, Arabboyev Qaxramon, et al. "THE ROLE OF SPORT IN PEOPLE'S HEALTH." International Journal of Early Childhood Special Education 14.7 (2022).

11. Arabboyev, Q. T. "Sportchilarni tayyorlashda funksional tayyorgarlikning ahamiyati: 10.53885/edinres. 2022.75. 29.012 QT Arabboyev." Научно-практическая конференция. 2022.

12. Tohirjonovich, Arabboyev Qahramon. "SPECIFIC FEATURES OF THE APPROACH TO STUDENTS IN PHYSICAL EDUCATION LESSONS ON THE BASIS OF THE PRINCIPLE OF INDIVIDUALIZATION." ASIA PACIFIC JOURNAL OF MARKETING & MANAGEMENT REVIEW ISSN: 2319-2836 Impact Factor: 7.603 11.12 (2022): 269-273.

13. Араббоев, К. Т. "Особенности адаптации студентов высшей физкультурно-педагогической школы к учебной и спортивной деятельности." Педагогические науки 5 (2011): 128-131.

14. MURATOVA, GULIYA RIMOVNA, RUZEL MULLAKHMETOVICH KHABIBULLIN, and AYGUL URALOVNA BAKIROVA. "COORDINATION ABILITIES OF POWERLIFTERS." Будущее науки-2019. 2019.

15. Rashitovna, Muratova Gulnara. "Problems of Using the Technology of Integrated Modular Training of Students in Physical Education Classes at The University." Genius Repository 26 (2023): 104-106.

16. Муратова, Г. Р. "ИННОВАЦИОННЫЕ ПОДХОДЫ К ОРГАНИЗАЦИИ УРОКА ФИЗИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ В ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ ШКОЛЕ." Science Promotion 4.1 (2023): 30-35.

17. Муратова, КГПИ Г. "АКТИВИЗАЦИЯ ДВИГАТЕЛЬНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ШКОЛЬНИКОВ ПУТЁМ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ СОРЕВНОВАТЕЛЬНО-ИГРОВОГО МЕТОДА." Science Promotion 4.1 (2023): 24-29.

18. Муратова, Гулнара, and Вагаршак Данелян. "ВОПРОСЫ ОРГАНИЗАЦИИ СПОРТИВНО-МАССОВЫХ МЕРОПРИЯТИЙ В СРЕДНИХ ПРОФЕССИОНАЛЬНЫХ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ УЧРЕЖДЕНИЯХ." Theoretical aspects in the formation of pedagogical sciences 2.22 (2023): 23-27.

19. Makhmudovich, Gafurov Abdushokir, Gafurov Abduvohid Makhmudovich, and Yuldasheva Jamilakhan Mukhtorovna. "The role of gymnastics in the educational process." Open Access Repository 8.12 (2022): 5-8.

20. Mukhtorovna, Yuldasheva Jamilakhan. "EFFECTIVE WAYS OF MANAGING THE DEVELOPMENT OF ENTREPRENEURSHIP IN THE FIELD OF SPORTS." Open Access Repository 8.12 (2022): 693-697.

21. УПРАЖНЕНИЯХ, САМОКОНТРОЛЬ В. ФИЗИШЕСКИХ. "JISMONIY YUKLAMALARDA O'ZINI-O'ZI NAZORAT." НАМАНГАН ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ-2021 1: 722.

22. Умарова, Ф. А., З. А. Умарова, and А. А. Умаров. "Повышение эффективности обучения за счет использования электронного обучения в классе." Библиотека в пространстве современной культуры. 2020.

23. Умаров, АА-К. "СУЩНОСТЬ И СОДЕРЖАНИЕ ПРЕДСТАРТОВОЙ МЫШЕЧНОЙ РАБОТЫ СПОРТСМЕНА КАК СПОСОБ ПОДГОТОВКИ К УЧЕБНО-ТРЕНИРОВОЧНЫМ ЗАНЯТИЯМ И СОРЕВНОВАНИЯМ." ФИЗИЧЕСКАЯ КУЛЬТУРА И СПОРТ В СИСТЕМЕ ФИЗИЧЕСКОГО ВОСПИТАНИЯ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ УЧРЕЖДЕНИЙ. 2021.

24. Artikovna, Abdurahmonova Malohatkhan. "USE OF INTERACTIVE METHODS AND THEIR EFFECTIVENESS IN TEACHING CHEMISTRY." Galaxy International Interdisciplinary Research Journal 11.2 (2023): 507-510.

25. Умаров, Абдусамат Абдумаликович. "Феноменологическое Поле Гендерной Идентичности Спортсменок." Central Asian Journal of Literature, Philosophy and Culture 3.12 (2022): 15-18.